

24.4.2019

Porvoon kaupunginkirjaston alueellisen kehittämistehtävän toimintakertomus 2018

Porvoon kaupunginkirjasto toimi vuonna 2018 kahdeksan muun kaupunginkirjaston tavoin ensimmäistä vuottaan alueellista kehittämistehtävää hoitavana kirjastona. Alueellista kehittämistehtävää hoitavan kirjaston tehtävät määritellään laissa yleisistä kirjastoista ja niihin kuuluu alueen kirjastojen kehittymisen ja henkilökunnan osaamisen tukeminen sekä yleisten kirjastojen keskinäisen yhteistoiminnan tukeminen. Kehittämistehtävän pohjana Porvoossa toimivat ne vakiintuneet tehtävät ja käytännöt, joita kirjasto toteutti vuosina 2011–2017 toimiessaan Uudenmaan maakuntakirjastona.

Toimialue

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksen yleisistä kirjastoista (660/2017 2 §) mukaisesti Porvoon kehittämistehtävän toimialueena ovat Uudenmaan kunnat. Entisen maakuntakirjaston toimialueen lisäksi kehittämistehtävän toimialueeseen kuuluu Helsingin kaupunki. Uudenmaan kunnista 15 on kaksikielistä ja kahdessa ruotsi on enemmistökieli. Kehittämistehtävää hoidetaan kaksikielisesti. Alueelle mahtuu sekä maamme suurimpia kaupunkeja, että alle 2000 asukkaan maaseutumaisia kuntia. Alueen kunnissa kirjastotoiminnan kehittämisen tarpeet ovat hyvin vaihtelevia. Alueella asuu noin 1,7 miljoonaa asukasta ja väestökehitys on nousujohteista. Maamme maahanmuuttajaväestöstä suurin osa asuu Uudellamaalla. Porvoon kaupunginkirjaston hoitaman alueellisen kehittämistehtävän alueen kirjastojen palkkaamana työskenteli vuonna 2018 1172 henkilötyövuotta vastaava määrä henkilöitä, joka on noin neljännes koko maan kirjastotyöntekijöistä. Alueella toimii 5 kirjastokimppaa. Kimppojen ulkopuolella on Kirkkonummen kunnankirjasto. Kirjastoilla oli vuonna 2018 oli käytössään neljää eri kirjastojärjestelmää.

Porvoon kaupunginkirjaston alueellisen kehittämistehtävän parissa työskentelemisen keväällä ja kesällä 2018 aloittaneet työntekijät vierailivat kesän ja syksyn 2018 aikana kaikissa alueen kunnissa tapaamassa kuntien kirjastotoimen johtoa ja muuta henkilökuntaa. Vierailuilla informoitiin alueellisesta kehittämistehtävästä, saatiin tietoa kuntien kirjastotoimen nykytilasta, kehittämiskohteista ja osaamistarpeista. Kirjastojen henkilökunnalta saatiin runsaasti koulutustoiveita.

Henkilöstöresurssit

Alueellisen kehittämistehtävän hoitamiseen oli vuodelle 2018 varattu yhteensä 3,3 htv. Alueellisen kehittämistehtävän johtava suunnittelija siirtyi toisiin tehtäviin toukokuussa. Porvoon kaupunginkirjasto palkkasi kehittämistehtävää varten kaksi informaattikkoa ja palveluesimiehen, joiden työpanoksista 90% käytettiin alueelliseen kehittämistehtävään. Työntekijät aloittivat tehtävissään huhti-kesäkuussa. Palveluesimies toimi esimiestehtävissä ja alueellisen kehittämistehtävän johtavana suunnittelijana. Toisen informaattikon päävastuualueena oli koulutusten etälähetysten ja webinaarien tekninen toteutus, alueen digitukiasiat, sekä työntekijävaihdot ja koulutusten suunnittelu ja toteutus. Viestintä sekä lasten- ja nuorten kirjastotoiminnan yhteistyön kehittäminen alueella sekä koulutusten suunnittelu ja toteutus kuuluivat toisen informaattikon tehtäviin.

24.4.2019

Lisäksi kehittämistehtävän osallistuivat lasten- ja nuortenkirjaston palveluesimies (20%) joka toimi erityisesti ruotsinkielisten palveluiden kehittämisen yhteyshenkilönä, vastasi kielisaarekkeiden kirjastopalveluiden kehittämisestä ja osallistui koulutussuunnitteluun. Kaksi informaattikkoa (yht. 20%) joiden erityisvastuulla olivat sisällönkuvailun asiantuntemus, sähköiset sisällöt ja kirjastoverkon yhteiset palvelut. Kirjastovirkailija joka osallistui kehittämistehtävän tiedotuksen graafiseen suunnitteluun. Kirjastopalvelupäällikkö (10%) vastasi kehittämistehtävän taloudesta ja johtamisesta. Kanslisti (10%) hoiti kehittämistehtävän talousasiota. Kaksi vahtimestaria (yht) 5% vastasivat antokaukolainojen ja alueelle lähetettävän materiaalin postittamisesta ja toimivat avustajina koulutuksissa.

Kehittämistehtävän painopistealueet

Toiminnan painopistealueina vuonna 2018 oli monipuolisen kirjastoammatillisen osaamisen kehittäminen, kuntienvälisen yhteistyömahdollisuuksien edistäminen sekä ruotsinkielisten kirjastopalveluiden kehittäminen alueellisesti ja osana valtakunnallista yhteistyöverkkoa.

Kirjastoammatillisen osaamisen kehittäminen

Kirjastoammatillista osaamista kehitettiin järjestämällä itse ja hankkimalla ostopalveluina Uudenmaan kirjastohenkilökunnalle koulutuspäiviä ja webinaareja. Tämän lisäksi osaamista on kehitetty työntekijävaihtojen avulla ja luomalla ammatillista keskustelukanavia alueen kirjastalaisille muun muassa sosiaalisessa mediassa. Vuoden 2018 aikana ryhdyttiin toimenpiteisiin asiantuntijaverkostojen perustamiseksi alueen lasten- ja nuortenkirjastotyön sekä kirjastojen tietojärjestelmien ammattilaisille

Koulutuspäivät

Koulutuspäiviä järjestettiin yhteensä kymmenen ja niissä oli yhteensä 354 osallistujaa. Koulutuspäivät pyrittiin järjestämään tasapuolisesti eri puolilla toimialuetta. Koulutuspäivien suunnittelussa on otettu huomioon vuonna 2016 toteutetun osaamiskartoituksen tulokset ja kirjastojen toiveet.

7.2. **Musiikki-iloa kymmenen kiloa -musiikkikasvatuskoulutus.** Porvoon musiikkiopisto, Porvoo (10 osallistujaa).

24.4. **Kirjallisuutta, kyllä kiitos!** Pasilan kirjasto, Helsinki (92 osallistujaa). Koulutus järjestettiin yhteistyössä Hämeenlinnan, Kouvolan, Lahden, Lappeenrannan sekä pääkaupunkiseudun Helmet-kirjastojen kanssa.

18.9. **Kirjallisuutta, kyllä kiitos!** Lohjan kaupunginkirjasto, Lohja (21 osallistujaa).

24.10. **Johdanto AV-tekniikkaan.** Metropolia-AMK, Helsinki (9 osallistujaa). Avita ry:n järjestämä koulutus.

30.10. **Innostetaan yhdessä lukemaan.** Kirkkonummi-talo, Kirkkonummi (42 osallistujaa).

24.4.2019

- 15.11. **Uusia järjestelmiä kirjastotyössä.** Tikkurilan kirjasto, Vantaa (32 osallistujaa).
- 22.11. **Förmedla mera.** Pasilan kirjasto, Helsinki (21 osallistujaa). Koulutus järjestettiin yhteistyössä Vaasan, Turun ja Helsingin kaupunginkirjaston sekä Aluehallintoviraston kanssa.
- 29.11. **Haastelliset kohtaamiset kirjastossa.** Porvoon musiikkiopisto, Porvoo (47 osallistujaa).
- 3.12. **Toimiva ja kutsuva kirjasto kaikille.** Keravan kaupunginkirjasto, Kerava (46 osallistujaa).
- 12.12 **Uudenmaan kirjastopäivä.** Töölön kirjasto, Helsinki (34 osallistujaa).

Webinaarit

Porvoon kaupunginkirjasto ryhtyi kokeiluluontoisesti järjestämään Adobe Connect ohjelmiston avulla toteutettuja webinaareja, joihin oli mahdollista osallistua reaaliaikaisesti ja jotka ovat katsottavissa ja kuunneltavissa alueellisen kehittämistehtävän sivuston kautta <https://uudenmaankirjastot.fi/webinaarit/>

- 20.9. **Webinaari työntekijävaihdosta** (1 osallistuja)
- 17.10. **Miltä Uusimaa näyttää Yleisten kirjastojen käyttäjäkyselyn tuloksissa?** (10 osallistujaa)
- 31.10. **Webinaari Omppyyhlystä** (ei reaaliaikaisia osallistujia)

Vertaisoppiminen

Vaihtelu virkistää – työntekijävaihdot Uudenmaan kirjastoissa -hankkeen puitteissa toteutettu työntekijävaihtomahdollisuus toimialueen sisällä päätettiin muuttaa pysyväksi käytännöksi. Vuoden 2018 aikana uudet AKE-työntekijät perehtyivät vaihtojen käytännön toteutukseen. Vaihtomahdollisuudesta tiedotettiin ja vaihtoihin osallistumisen halukkuutta kartoitettiin kirjastovierailuilla. Kehittämistehtävän verkkosivustolle luotiin osio työntekijävaihtoihin ilmoittautumista ja niistä tiedottamista varten.

Ruotsinkieliset kirjastopalvelut Uudellamaalla ja valtakunnallisesti

Porvoon kaupunginkirjasto osallistui kehittämistehtävää kaksikielisillä alueilla hoitavien kirjastojen yhteistyöryhmään (Svenska samarbetsgruppen för utvecklingsuppdrag) yhdessä Helsingin, Vaasan ja Turun kaupunginkirjastojen sekä Aluehallintoviraston kanssa. Yhteistöryhmä järjesti Förmedla mera-koulutuskiertueen aikuisten lukemisesta Vaasassa, Turussa ja Helsingissä. Kirjallisuutta, kyllä kiitos! ja Innostetaan yhdessä lukemaan-, Uudenmaan kirjastopäivässä, sekä Omppyyhly-webinaarissa oli ruotsinkielinen osio. Porvoon kaupunginkirjasto on tuottanut aineistoa Boksampo -verkkopalveluun.

24.4.2019

Porvoon kaupunginkirjasto tukee ruotsinkielisten kirjastopalveluiden tuottamisessa kirjastoja suomenkielisissä kunnissa, joissa on ruotsinkielisiä kouluja ja päiväkoteja Porvoon kaupunginkirjastosta toimitettiin siirtokokoelmia ruotsinkielistä lastenaineistoa Hyvinkään kaupunginkirjastolle. Catharina Latvala vieraili Hyvinkäällä ja Nurmijärvellä pitämässä kirjavinkkauksia.

Uudenmaan kirjastokokoukset

Vuoden 2018 aikana entisille maakuntakirjastokokouksille haettiin nimeä ja muotoa. Vuoden ensimmäinen kaikille alueen kirjastoille suunnattu kokous järjestettiin nimellä kehittämiskirjastokokous Porvoossa 17.1. Kokoukseen osallistui 19 henkilöä. Kokouksessa valittiin Uudenmaan edustajaksi yleisten kirjastojen neuvostoon Annastiina Louhisalmi Tuusulan kunnankirjastosta. Vuoden toinen kokous järjestettiin nimellä Uudenmaan kirjastopäivä Töölön kirjastossa 12.12. Osanottajia oli 34. Päivä sisälsi koulutuksellisen osuuden ja kehittämistehtävän suunnittelua pienryhmissä Päivi Jokitalon johdolla.

Kehittämistehtävän suunnitteluryhmä

Kehittämistehtävän suunnitteluryhmässä oli edustus kaikista alueen kirjastokimpoista ja Kirkkonummelta. Suunnitteluryhmän kokouksissa ovat läsnä myös Aluehallintoviraston edustajat. Suunnitteluryhmä kokoontui 4.9 Helsingissä.

Tiedottaminen

Kehittämistehtävän verkkosivustoksi perustettiin Uudenmaankirjastot.fi . Sivustolla julkaistaan tietoa tulevista koulutuksista ja koulutusarkistossa voi tutustua aikaisempien koulutusten aineistoihin ja taltiointeihin. Sivustolta löytyvät kehittämistehtävän yhteystiedot ja ajankohtaiset uutiset sekä tietoa ja lomakkeita mm. työpaikkavaihtoista sekä ohjeet ja linkit koulutusten ja webinaarien etäosallistumisiin. Sivustoilla nostetaan esiin myös alueen kirjastojen hyviä käytäntöjä, teemalla KehU (kehittämistehtävä-utvecklingsuppdraget) kirjastoa!

Kehittämistehtävän uutiskirje lähetettiin sähköpostitse kirjastonjohtajille ja kirjastojen yleisosoitteisiin noin kerran kuukaudessa. Uutiskirje sisältää tietoa mm. ajankohtaisista koulutuksista ja muita kehittämistehtävään liittyviä uutisia. Vuonna 2018 uutiskirjeitä lähetettiin kuusi kappaletta. Uutiskirjeet lähetetään suomen ja ruotsinkielisinä kaikkiin kirjastoihin. Verkostoitumista edistämään yhteisöpalvelu Facebookiin perustettiin KehU-ryhmä, johon voivat liittyä kaikki alueen yleisissä kirjastoissa työskentelevät. Ryhmässä jaetaan myös kehittämistehtävän ajankohtaisia tiedotteita. @KehuUusimaa löytyy myös Twitteristä ja Instagramista.

Yhteistyö

Kehittämistehtävää toteutettiin yhteistyössä muiden kehittämistehtävää hoitavien yleisten kirjastojen, valtakunnallista kehittämistehtävää hoitavan kirjaston ja muiden kirjastojen kanssa. Porvoon kaupunginkirjasto osallistui alueellista kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen ja valtakunnallista kehittämistehtävää hoitavien kirjastojen tapaamisiin ja etätapaamisiin sekä AKE/VAKE koulutusvastaamien tapaamisiin.

24.4.2019

Porvoon kaupunginkirjasto osallistui alueellisen kehittämistehtävän ruotsinkielisen yhteistyöryhmän toimintaan yhdessä Helsingin, Turun ja Vaasan kaupunginkirjastojen kanssa.